

Članak Visokog predstavnika, Paddy Ashdowna: "Korupcija i kriminal su najgore nasljeđe"

Ove sedmice boraviću u Beogradu, gdje ću učestvovati na samitu međubalkanske saradnje. Jedna od tema, o kojoj ću ja diskutovati tokom samita biće i hitno traženje efikasnog regionalnog odgovora na problem organizovanog kriminala.

Prošle godine neki ljudi su mislili da griješim kada govorim da najveća prijetnja po bezbjednost BiH ne dolazi od nacionalizma već od organizovanog kriminala. Endemična korupcija i organizovani kriminal predstavljaju užasno nasljeđe nastalo kolapsom zakona i reda u bivšoj Jugoslaviji početkom protekle decenije. Korupcija je degradirala sudstvo, vlade, birokratiju, policiju. Organizovani kriminal raširio se tokom i neposredno nakon rata, često se skrivajući pod plaštom nacionalizma i patriotizma, i od tada konstanto napreduje. Nekoliko oblasti života ostale su netaknute.

Pogrešan menadžment otkriven nedavnom glavnom revizijom u Elektroprivredi jasno potvrđuje da korupcija nije prestup bez žrtava. Stotine miliona dolara je izgubljeno iz državne blagajne-novac koji je mogao biti upotrijebljen za otvaranje novih radnih mjesta ili usmjeren u službe za socijalnu brigu građana. Isto se odnosi i na više od milijardu maraka, koliko se procjenjuje da BiH izgubi svake godine kao rezultat izbjegavanja plaćanja poreza, te carinskih prevara.

Ali ovo nije samo problem BiH. Organizovani kriminal je prokletstvo koje pogađa i druge zemlje u regionu, o čemu ubistvo premijera Đinđića tragično svjedoči. Balkan predstavlja najveći evropski koridor za trgovinu ljudima, oružjem i narkoticima. Mnoge od zemalja ovog dijela Evrope muče se sa problemom izbjegavanja plaćanja poreza, i očajnički

se bore da se oslobode kulture u kojoj podmićivanje prati čak i rutinske transakcije. U BiH, kao i u Srbiji i ostalim zemljama regiona, organizovani kriminal je prodro u sve sfere. On pogađa svakoga. On pogađa obične građane-radnike, građane koji poštuju zakon. On ugrožava živote građana, bez obzira na klasnu, vjersku ili političku pripadnost.

Prisustvujući sahrani Zorana Đinđića bio sam dirnut dostojanstvom udovice i porodice pokojnog premijera Srbije kao i dostojanstvom običnih građana Srbije. Bio sam impresioniran odlučnošću Vlade Srbije da okrene novi list i da se uhvati u koštac sa mrežom ubica koji su organizovali ubistvo premijera. To ubistvo predstavlja užasnu ilustraciju kako kriminalne grupe mogu potkopati demokratiju u cjelini. Ubica, koji je pucao u Zorana Đinđića usred dana ispred njegove kancelarije, predstavlja smrtonosnu tačku zavjere koja se uvukla duboko u srbijansku politiku i društvo. U Srbiji, Vlada je odlučila da povrati život nacije iz kriminalnih ruku koje su prijetile da ga preotmu.

Sličan proces odvija se i u BiH; to je dugoročni i težak proces koji iziskuje odlučnost i političku volju, koji zahtijeva mnogo od poštenih političara, sudija, policajaca i javnih zvaničnika lociranih na prvim linijama borbe protiv kriminalaca spremnih da iskoriste svaki razlog da očuvaju bogatstvo i moć. Ali znam da će društvo u BiH biti dekriminalizovano. Znam da će dobro prevladati, jer znam da su ljudi u ovoj zemlji časni. Kriminalci koji krađu i ubijaju, iznuđuju i podmićuju, a prolaze relativno nekažnjeni već desetak godina nisu predstavnici BiH; oni su paraziti. Kao i svi paraziti oni mogu biti uklonjeni. I biće.

Kada se svaka zemlja u regionu suočava sa problemom, borcima protiv kriminala u susjednim zemljama to čini posao lakšim. Javni zvaničnici preuzimaju inicijativu od neprijatelja naroda. Borba protiv organizovanog kriminala postaje bolja od samog organizovanog kriminala. Kriminal i korupcija su regionalni problemi i ovi problemi iziskuju regionalna

rješenja. BiH je upravo preuzela ulogu predsjedavajućeg u Paktu stabilnosti jugoistočne Evrope, i na toj poziciji biće godinu dana. Ne samo da je ova zemlja dio procesa, sada je i vodeći partner u procesu: mi moramo razvijati regionalne inicijative da bi rješavali regionalne probleme i moramo jačati regionalne odnose sa ostatkom svijeta, ne samo sa Evropskom unijom. Ovo ćemo uraditi u nekoliko oblasti povezanih sa socijalnim, ekonomskim i političkim napretkom i radićemo to, vjerujem uspješno, i u borbi protiv kriminala i korupcije.